

Madárkereső királyfiak

Merre, merre nem, annyit tudok csak, hogy rettenetesen messzire, volt egyszer egy rengeteg nagy ország. Olyan nagy volt, hogy hosszára alig fért el a világon, az egyik csücske még le is lógott róla egy kicsit. Ennek az országnak volt egy öreg királya. Olyan öreg volt, hogy mikor ment, a lába közt húzta maga után a szakállát. Ennek az öreg királynak volt három szép fia. A legidősebb huszadik esztendejét töltötte, a középső a tizenkilencediket, a legkisebbik a tizennyolcadikat. Pontosan egy-egy esztendő volt a három fiú közt. Egy reggel az apjuk odahívta őket magához, és azt mondta nekik:

– Halljátok csak, kedves fiaim, mit álmodtam! Azt álmodtam, hogy valahol, az országomban-é, vagy azon túl, van egy aranycsőrű, piros tollú rikkantó madár. Ha én azt a kis madarat megszerezhetném, akkor nagyon jól járnék. Mert ha én arra a kis madárra rárikkantanék, osztán az visszarikkantana, megint tizennyolc esztendőös legény lenne belőlem. Amelyikőtök előkeríti nekem azt a madarat, arra hagyom a királyságom!

Nosza, a három fiú azonnal vállalkozott rá, hogy ők előkerítik! Mert igaz, ami igaz, egyformán szerették az apjukat. Ha van rá mód, hát hadd fiatalodjék meg, miért ne fiatalodna!

Előbb még vitakoztak is. A nagyobbik azon volt, hogy majd megkeresi ő azt a madarat egyedül is. De nem tágitott a középső se, a legkisebbik se. Mert mi tagadás, egyik se szerette volna, ha a másik kaparintja el az orra elől a királyságot. Így osztán azonnal verték a készülőt mind a hárman.

Másnap hajnalban elindultak, hárman háromfelé. Az öreg király meg örvendezett otthon, hogy nem sokáig lesz már ő öregember, mert három derék fia közül valamelyik biztosan előkeríti neki a fiatalító madarat.

Amint a három fiú elment, egyebet se tett, csak ült a várkapuban, osztán várta a jó szerncsét. Nem unta el a várakozást. Pedig nagyon sokáig kellett várakoznia! Mert bele telt egy esztendő, mire a nagyobbik fiú visszajött. Az öreg már messziről látta, hogy lógatja a fiú az orrát, mint akinek nem jutott kolompírföld. Gondolta magában a király, ez már nem járt semmire. Úgy is volt.

– Kedves édesapám – mondja a legnagyobbik fiú –, kerek egy esztendeje nem volt megállásom. Úton talált este, virradat. Bejártam földetlen földet,

beszéltem fűvel-fával, de a madarat sehol se találtam, a madárnak híret se hallotta senki. A világon sincs ilyen madár.

– Deiszen, kedves fiam – mondja az öreg király –, az én álmom nem szokott csalni. Ilyen madárnak lenni kell! Ha neked nem volt szerencséd, te arról nem tehetsz.

Elküldte a fiát, hogy intézze helyette a hivatalos ügyeket. Ő pediglen tovább tanyáztatott a várkapuban. Megint eltöltött ott egy teljes esztendőt. Majd egyszer látja, hogy amoda jön, ni, a középső fia. De bizony az se olyan volt, mint aki madarat fogott! Nagyon el volt ernyedve.

– Hát te mire jártál, kedves fiam? – kérdi tőle.

De ez a legény is azt a nótát fújta, amit a bátyja.

Az öreg király azért csak nem adta fel a reményt. Ő csak hajtogatta, hogy az ő álma nem csal, ilyen fiatalító madár biztosan van. Tovább tanyáztatott a várkapuban. Várta a legkisebbik fiát, hátha az jó szerencsével jár.

Az meg éppen ebben az idő tájban ért egy rettenetesen nagy erdő széléhez. Borzasztóan nagy-nagy erdő volt ez! Úgy képzeljétek el, hogy ebbe az erdőbe soha bele nem süttött a nap. Hétlépésnyire még volt benne valami kis derengés, de már beljebb akár a koromsötét éjszaka! Hiába volt bátor gyerek a legkisebbik királyfi, egy kicsit megfelhődzött. Hiszen még a tizennyolcadik esztendejét se töltötte be. Jött-ment az erdőszélen, gondolkozott, mit csináljon. Az erdön innen már bebarangolt minden határt, két esztendeje megállása se volt, de eddig a madárnak híret se hallotta. Hátha éppen ebben az erdőben van! Ha innen visszafordul, hiába járt.

Amint így töprenkedve őgyeleg az erdő szélén, egyszer csak lábnyomokat vesz észre. Leguggol, osztán elkezdi közelebből vizitérozni. Hát nem tud hová lenni csodálkozásában.

– Hiszen ez meg a nagyobbik bátyám lába nyoma! – kiáltott fel örömeiben. Mert éppen olyan cifra fejű szegek voltak a másik kettőnek is a csizmájuk talpába verve, mint az övébe.

Mindjárt követte is a nyomokat.

Látja, hogy a bátyja hétlépésnyire bement az erdőbe, ott megfordult, osztán elindult visszafelé. Nem ment beljebb.

Addig keresgélt, keresgélt, hogy jó pár hajításnyira másik nyomokat talált. Ez meg a kisebbik bátyjáé volt. Ez már az erdő szélétől visszafordult. Ezen osztán megint elgondolkozott. Az jutott az eszébe, hogy ha a bátyjai is eljutottak idáig, innen meg visszafordultak, akkor neki be kell járnia az erdőt, mert idáig nem találhatták meg a keresett madarat.

– Hát isten neki! – Avval belépett a rettenetesen sötét rengetegbe. Fától

fáig tapogatózva botorkált előrébb, előrébb. Ment már talán egy hónapja is, de nem látott se napot, se csillagot.

Majd egyszer megvillant valami a fák közt, mintha szentjánosbogár világítana. Akkor osztán arrafelé igyekezett. Addig-addig, hogy egy kis vityillóhoz érkezett. Olyan parányi kis viskó volt, a teteje is alig látszott ki a tövises bozótból. Gyertya égett az ablakában. Amint belép rajta, látja, hogy valami fekete vén banya gubbaszt odabenn. Görnyedve szundikál a kemencepadkán. Nagy, sovány orra van, olyan hosszú, hogy a lába ujját éri. Azonnal ráismert.

– Innye – mondja – a mindenségét neki! Hiszen ez meg a vasorrú bába!

Annyit beszéltek róla az öregek, hogy így, hallomás után is felismerte. Meg is sompolyodott egy kicsit. De úgy gondolta, hogy az, aki, azért csak bemegy hozzá. Eddig még mindenkit megszólított, mindenkitől kérdezősködött, hát ezt se kerüli ki. Csendesen kopogtatott az ajtón. Olyan hangot hallott, mint amikor kotlós rikácsol:

– Bújj be, gyönyörűm!

– Adjon isten, öreganyám!

– Az a szerencséd, mihaszna kölyök, hogy öreganyádnak szólítottál. Hol csavarogsz itt, ahol ember nem jár?

– Nehéz úton vagyok, nagyon elfáradtam.

– Hát akkor gyűrd a feneked alá a fejed, hé, osztán tanyázzál.

– Gondoltam, erre jártamban megnézem öreganyámat, hogy jó egészséget kívánjak neki.

Gondolta a királyfi, hátha szép szóval megszelídíthetné, oszt több ember-séggel beszélne hozzá.

– Hány esztendő már, öreganyám?

– Hej, hékás, ha minden ivadékod összeülne, azok se tudnák kiszámítani. Még jómagam se tudom, hallod!

– Ez meg hogy lehet?

– Úgy, hogy van nekem egy egyetlen kis madaram, osztán mikor már nagyon megöregedtem, akkor csak rárikkantok, az meg visszarikkant, oszt én ettől mindjárt tizennyolc esztendő lesz.

Ennek hallatára a királyfi csak felkapta a fejét. „Ezt a madarat keresem én” – gondolta magában. Nem akart hinni a fülének, hogy ilyen hamar, mind-össze kétesztendei keresés után már meg is találta volna. Örömében nem is türtőztette magát, hanem mindjárt megkérdezte:

– Mennyiért adná nekem azt a kis madarat, öreganyám?

Nosza felfortyant a vén vasorrú bába! Elöntötte a vers méreg, szederjes kékre változott az orra. Rikácsolt éktelenül:

– Micsodaaaa? Madár kéne neked? Megállj csak, himpellér! Mindjárt adok én, de nem madarat!

Rokolyája alól előkapott egy hosszú nyelű, nagy fejszét, könnyen felemelte, hogy föbe csapja vele a királyfit. Igen ám, de az gyorsabb volt. Kirántotta a kardját, osztán úgy kettőbe szellentette a vén banyát, mint Sallai a szappant! Csak azután kapott észbe.

„Nem jól cselekedtem – gondolta magában –, elhamarkodtam a dolgot! Előbb meg kellett volna tudakolnom tőle, hol tartja a madarat.”

Kereste a házban összevissza, ládában, tékában, asztalban, sehol se találta. Megállt, hogy hol nézze még. Amint így tüsténkedik, egyszer csak rídogálást hall valahonnan.

Hát kinn a sötét pitvarban, a kemence szája előtt kesergett egy szép kis leányka. A királyfinak megesett rajta a szíve.

– Hát te, kis húgom, ki vagy, hogy kerülsz ide?

– Jaj, kedves vitéz, nagy sora van ennek. Az erdőszéli király lánya volnék én. Málnát szedni jöttem az erdőbe, három éve már, osztán eltévedtem örök-re. Ez a vénség befogott szolgálónak.

– Osztán mi a teendőd, kis húgom?

– Sütök, mosok, takarítok, meg én etetem a madarat.

– Miféle madarat?

– Azt, amelyik fenn van a padláson, a cserény alatt.

Nosza, egyéb se kellett a királyfinak. Gyertyavilág mellett ment azonnal felfele a padlásra. Hát látja, hogy a cserény alatt csakugyan ott van egy kis kalicka, olyan nagy lakat lóg rajta, akár a kemence előtéje. Nézi, hát csakugyan benne van egy aranycsőrű, piros tollú kis madár!

– Ezt a kis madarat keresem én! – kiáltott fel a királyfi. Örömeiben felkapta a kis vaskalickát, osztán vitte lefele.

– Mit akarsz vele, jó vitéz? – kérdezte a leányka.

– Én ezt a madarat elviszem, lelkem – azt mondja –, mert ezt keresem én, már több is két esztendejénél.

– Engem meg itt hagysz egyedül, az erdő martalékául? – rídogált keservesen a leányka.

– Hát eljönnél-e velem? Ha eljössz, örömmel viszlek.

– Megyek én veled örömmel!

Mondanom sem kell, már első látásra megtetszettek egymásnak. Útközben pedig megvallották, hogy el se tudnának többé válni egymástól. A királyfi egyik kezével vitte a kalickát, a másikkal meg a leánykát vezette kézen fogva.

Hosszú vándorlás után így jutottak vissza az öreg király birodalmába, a nagy hegyek közé. Itt kerestek egy kis barlangot, abban meghúzódtak, osztán elhatározták, hogy ha már idáig eljutottak, szerencsével is jártak, pár napig megpihennek.

Hej, pedig de nehezen várta már kisebbik fiát az öreg király! Azt se bánta volna már, ha madár nélkül érkezik. Mindig vallatta az udvari jósokat, mondjanak valamit fia hogylétéről. De eleinte hiába. Ők se láttak semmit. Akkor még nagyon messze járt az. Egyszer osztán mondják:

– Felséges királyunk, látjuk a királyfit. Már felséged birodalmában jár, a nagy hegyek közt. Egy madarat hoz. De hoz egy szép leányt is, akivel nagyon szeretik egymást. Most egy barlangban tanyáznak.

Hallotta ezt a két nagyobbik királyfi is, és roppant irigység ébredt bennük. Titokban összedugták a fejüket.

– Hát engedjük, hogy az öcsénk legyen a birodalom, hogy ő uralkodjon felettünk? Menjünk csak elébe!

Úgy is tettek. Elébe mentek. Vittek magukkal egy nyomozó kutyát, ennek a szimatjával meglelték a kis barlangot. A fáradt fiú meg a fáradt leányka mélyen aludtak. A két bátya hamarosan gonosz tervet eszelt ki: ellopják a madaras kalickát, a barlang szűk száját pedig befalazzák hatalmas kövekkel, hogy az alvók, ha felébrednek, ne tudjanak kijönni, hanem vesszenek ott. Ők meg hazaviszik a madarat. A kutyát lelövik, nehogy idevezessen majd valakit. Kiveszik a szívét, osztán azt majd felmutatják, hogy az öccsüké, akit szétéptek a vadak, úgy találták diribdarabjait, mellette a véres kalickát.

Ahogy kitervelték, úgy is cselekedtek. Búsult az öreg király nagyon. A madárnak se tudott örülni. Nem is örülhetett neki, mert hiába rikkantgatott, a madár csak lehorgasztotta a fejét, meg se kukkant. Sokat gondolkozott az öreg király. Egyszer osztán azt mondja a főtanácsadójának:

– Ez a madár az, amelyikkel én álmodtam. Arany a csőre, piros a tolla. Hogy mégse rikkant vissza, ebben valami gonoszság van.

A főtanácsadó csak bólogatott, hogy ebben lehet valami. Azt javasolta, hogy fel kellene kutatni a királyfi testének maradványait.

Az öreg király ezt azonnal helyben hagyta. Mozgósította az egész hadsereget, lepjék el a katonák az erdős hegységet, keressék meg a királyfi maradványait, és hozzák haza. Haza is hozták. De nem a maradványait, hanem őt magát épségben, egészségben, a leánykával együtt. Megtalálták a barlangot, és kiszabadították őket.

Nagy lett az öreg király öröme. Nem győzte ölelgetni a megtalált legkisebbik fiát. Még a rikkantásról is elfelejtkezett. Arra volt kíváncsi, ki falazta

be az ő fiát. Megmondta az kertelés nélkül, hogy a két édes bátyja, senki más. A barlang körül megismerte lábuk nyomát.

Rettenetes haragra lobbant az öreg király. Két idősebbik fiát kizsuppolta az országból, megparancsolta nekik, hogy soha vissza ne merjenek jönni. Sunyítva kofercelt el a két gonosz fiú. A királyi várban pedig nagy vigalmat csaptak. Az öreg király nagyot rikkantott, a madár meg visszarikkantott. Mindenkinek elállt szeme-szája: abban a minutában tizennyolc esztendőös fiúvá változott az öreg, olyan fain legénnyé, amilyen sohase volt életében. Azt mondja a fiának:

– Kedves fiam, ez volt minden vágyam. Én tovább nem törődöm a birodalom gondjával, bajával. Légy te a király! Én meg élem a világot gond nélkül!

Másnap meg is koronázták a királyfit, aki még aznap feleségül vette a leánykát. Ma is élnek, ha meg nem haltak.

